

סנהדרין טו

שאלה: מאי ערכין המטלטלין?
תשובה:

רבי אבהו	רב חסדא אמר אבימי	רב גידל אמר רב	
באומר 'ערכי עלי' (אדם) בא כהן לגבות ממנו מטלטלין - בשלשה, קרקעות - בעשרה	במתפיס מטלטלין (לערכין) (אדם)	באומר 'ערך כלי זה עלי'	מה זה ערכין המטלטלין
בשלמא לאפוקי מהקדש - בעינן שלשה, אלא לעיולי להקדש - שלשה למה לי?	מטלטלין של ערכין מיבעי ליה!	ערכין של מטלטלין מבעיא ליה!	קושי מדברי המשנה
סברא הוא, מה לי עיולי מה לי אפוקי. אפוקי מאי טעמא - דילמא טעי, עיולי נמי - דילמא טעי.	תני: מטלטלין של ערכין	תני: ערכין של מטלטלין	תירוץ

רבי יהודה אומר אחד מהם כהן.

קושי על תנא קמא: אמר ליה רב פפא לאביי: בשלמא לרבי יהודה - היינו דכתיב **כהן**, אלא לרבנן **כהן** למה להו?

אין תירוץ: קשיא.

הקרקעות תשעה וכהן.

המקור: מנהני מילי? אמר שמואל: עשרה כהנים כתובין בפרשה, חד לגופיה, הנך הוי מיעוט אחר מיעוט, ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, דאפילו תשעה ישראל ואחד כהן.

קושי: מתקיף לה רב הונא בריה דרב נתן: אימא חמשה כהנים וחמשה ישראלים?

אין תירוץ: קשיא.

ואדם כיוצא בהן.

קושי: אדם מי קדוש?

תירוץ: אמר רבי אבהו: באומר 'דמי עלי', דתניא: **האומר דמי עלי - שמין אותו כעבד הנמכר בשוק**. ועבד אתקש לקרקעות.

שאלה: בעי רבי אבין: שער העומד ליגזוז בכמה? כגוזז דמי - ובשלשה. או כמחובר דמי - ובעשרה?
תשובה: תא שמע:

רבן שמעון בן גמליאל	תנא קמא	
מועלין בשערו	אין מועלין בו	המקדיש את עבדו
כתלוש - ובשלושה	כמחובר - ובעשרה	האם שערו כמחובר או תלוש?

וקיימא לן דבשערו העומד ליגזוז פליגי, שמע מינה.

דיון במחלוקת ת"ק ורשב"ג:

הצעה: נימא הני תנאי כהני תנאי. דתנן,

רבי מאיר	חכמים	
יש דברים שהן כקרקע ואינן כקרקע	ואין חכמים מודים לו	
רבי מאיר מחייב	וחכמים אומרים: כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע	עשר גפנים טעונות מסרתי לך, והלה אומר אינן אלא חמש (מודה במקצת)
כבצורות דמיין כמטלטלין (כתלוש) ורבנן שמעון בן גמליאל	לאו כבצורות דמיין כקרקע (כמחובר) וכתנא קמא	ואמר רבי יוסי בר חנינא: בענבים העומדות ליבצר עסקינן

דחייה: לא, אפילו תימא רבי מאיר, עד כאן לא קאמר רבי מאיר התם - כל כמה דשבקה להו מיכחש כחשי, אבל שערו - כל כמה דשבקה להו אשבוחי משבת.

דיני נפשות כו'.

דיוק מהמשנה: קא פסיק ותני, לא שנה רובע זכר ולא שנה רובע נקבה,
קושי: בשלמא רובע נקבה - דכתיב **והרצת את האשה ואת בהמה**, אלא רובע זכר מנא לך?
תירוץ: דכתיב **כף שכב עם בהמה מות יומת**, אם אינו ענין לשוכב - תניהו ענין לנשכב.
ואפקיה רחמנא בלשון שוכב, לאקושי נשכב לשוכב. מה שוכב - הוא ובהמתו בעשרים
ושלשה אף נשכב - הוא ובהמתו בעשרים ושלשה.

ויקרא פרק כ פסוק טו-טז

ואיש אשר יתן שכבתו בבהמה מות יומת ואת הבהמה תהרגו:
ואשה אשר תקרב אל כל בהמה לרבעה אתה והרגת את האשה ואת הבהמה מות יומתו דמיהם בם:

שמות פרק כב פסוק יח

כל שכב עם בהמה מות יומת:

שור הנסקל בעשרים ושלשה. שנאמר (שמות כ"א) **השור יסקל ודם צליו יומת** - כמיתת
הבעלים כך מיתת השור.

קושי: אמר ליה אביי לרבא: ממאי דהאי **ודם צליו יומת** לכמיתת בעלים כך מיתת השור
הוא דאתא, אימא לקטלא הוא דאתא?

תירוץ 1: אם כן ליכתוב **ודם צליו** ולישתוק.

דחייה: אי כתב רחמנא הכי, הוה אמנא: בסקילה.

תירוץ לדחייה: בסקילה סלקא דעתך? קטל איהו - בסייף, ממונו - בסקילה?

עוד דחייה: ודילמא האי דכתב רחמנא **יומת** לאקולי עילויה, לאפוקי מסייף לחנק?

תירוץ חלקי לדחייה: הניחא למאן דאמר חנק חמור, אלא למאן דאמר חנק קיל -
מאי איכא למימר?

תירוץ 2: לא סלקא דעתך דכתיב (שמות כ"א) **אם כפר יומת צליו**, ואי סלקא דעתך בר
קטלא הוא - והכתיב (במדבר ל"ה) **אם תקחו כפר פנפנא**.

קושי: אדרבה, משום היא גופה; קטל איהו לא תיסגי ליה בממונא אלא בקטלא, קטל
שורו - ליפרוק נפשיה בממונא.

תירוץ 3: אלא אמר חזקיה, וכן תנא דבי חזקיה: אמר קרא (במדבר ל"ה) **מות יומת**

המכה רצח הוא - על רציחתו אתה הורגו, ואי אתה הורגו על רציחת שורו.

שמות פרק יט

(יב) והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל הנגע בהר מות יומת:
(יג) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשך היבל המה יעלו בהר:

שאלה: איבעיא להו: שור סיני בכמה? מי גמר שעה מדורות, או לא?

תשובה: תא שמע, דתני רמי בר יחזקאל: **אם בהמה אם איש יחיה, מה איש בעשרים**
ושלשה - אף בהמה בעשרים ושלשה.

הארי והזאב כו'.

ריש לקיש	רבי יוחנן
והוא שהמיתו	אף על פי שלא המיתו
הטעם	אין להם תרבות, ואין להם בעלים

קושי על ריש לקיש: תנן, **רבי אליעזר אומר: כל הקודם להורגן זכה**,

- בשלמא לרבי יוחנן, למאי זכה - זכה לעורן,
- אלא לריש לקיש - למאי זכה? כיון שהמיתו - שוינהו רבנן כמאן דגמר דינייהו,
ואיסורי הנאה נינהו!

תירוץ: מאי **זכה** - זכה לשמים.

חיזוק לדברי ריש לקיש מברייתא: אחד שור שהמית ואחד בהמה וחיה שהמיתו בעשרים
ושלשה, רבי אליעזר אומר: שור שהמית - בעשרים ושלשה, ושאר בהמה וחיה שהמיתו - כל
הקודם להורגן זכה בהן לשמים.

רבי עקיבא אומר הארי והזאב... מיתתן בעשרים ושלשה.

קושי: רבי עקיבא היינו תנא קמא!

תירוץ: איכא בינייהו נחש.

אין דנין לא את השבט אלא על פי בית דין של שבטים ואחד.

קושי: האי שבט דחטא במאי?

- אילימא שבט שחלל את השבת, אימר דפליג רחמנא בין יחידים למרובין לענין עבודת כוכבים (עיר הנדחת), בשאר מצות מי פליג?
- אלא בשבט שהודח. למימרא דבדינא דרבים (כעיר הנדחת) דיינינן ליה? כמאן:
  - לא כרבי יאשיה
  - ולא כרבי יונתן!

דתניא: עד כמה עושין עיר הנדחת?

רבי יאשיה	רבי יונתן
מעשרה ועד מאה	ממאה ועד רובו של שבט ואפילו רבי יונתן לא קאמר אלא רובו, אבל כולו לא.

תשובה: אמר רב מתנה: הכא בנשיא שבט שחטא עסקינן.

חיזוק לתשובה: מי לא אמר רב אדא בר אהבה: *כא דדמר הטרף ימיא אלא* – דבריו של גדול? האי נמי גדול הוא.

